

Aan: Rijksoverheid

Publieke consultatie JLoI Tata Steel

verstuurd via website: https://internetconsultatie.nl/jloi_tata_steel/reageren

Betreft: reactie JLoI Tata Steel

Datum: 28 november 2025

1. **Reageert u als omwonende, werknemer van Tata Steel, bedrijf, maatschappelijke organisatie, overheidsinstantie of als betrokken burger?** FrisseWind.nu is een maatschappelijke stichting uit de IJmond. Wij zetten ons sinds 2021 in voor een gezonde, veilige en leefbare IJmond. Wij behartigen de belangen van onze achterban. Meer dan 6500 bezorgde omwonenden staan bij onze stichting aangemeld.
2. **Wat vindt u van de gestelde doelen in de Joint Letter of Intent met Tata Steel (artikel 3)?**

Wij waarderen de inspanningen om gezondheid en leefomgeving nadrukkelijker in beeld te brengen. Dit is een noodzakelijke stap richting meer integraal en verantwoord industriebeleid. Tegelijkertijd beoordelen wij de gestelde doelen, plannen en afspraken op het gebied van gezondheidsbescherming van de inwoners van de IJmond in de JLOI als **ruim onvoldoende**.

Ondanks de vele beloftes die verschillende bewindspersonen en Tata Steel door de jaren heen gemaakt hebben, staat het verbeteren van gezondheid en leefomgeving in deze intentieverklaring niet centraal. De risico's die omwonenden dagelijks lopen blijven onvoldoende ondervangen; concrete maatregelen, toetsbare doelen en deadlines ontbreken.

De doelstellingen ten aanzien van emmissiereductie zijn misleidend. De uitstoot van fijnstof (PM10), kwik en dioxines zijn hoger dan door Tata Steel gerapporteerd in recente elektronisch Milieu Jaarverslagen¹. De uitstoot van PM 2.5 en een serie andere zeer zorgwekkende stoffen zijn niet in de JLOI opgenomen.

De kernadviezen van de expertgroep gezondheid zijn niet opgevolgd. Zo is er geen sluitingsdatum vastgelegd voor kookgasfabriek 2. Slechts twee van de vier fabrieken schakelen over van kolen naar gas. Een paar overkappingen moeten verbetering brengen, maar de risico's op giftige staalslakken en extra geluidsoverlast nemen juist toe.

3. **Wat vindt u van de gekozen projecten om Tata Steel te verduurzamen en de gezondheid te verbeteren (artikel 6)?**

De JLOI en de daaruit voortkomende maatwerkafspraken zijn hét instrument om Tata Steel te dwingen tot stevige maatregelen die de gezondheid en leefomgeving van omwonenden verbeteren. Daarbij is het bittere noodzaak dat het naleven van deze afspraken continu gemonitord, getoetst en gehandhaafd zullen worden én juridisch geborgd zijn. We benadrukken dit niet zomaar: Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied typeert het bedrijf als 'calculerend'² en de Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie stelt dat Tata Steel beter 'in control' moet geraken.

Wij sluiten ons aan bij de Adviezen met betrekking tot gezondheid van de Adviescommissie Maatwerkafspraken Verduurzaming Industrie en de Expertgroep Gezondheid IJmond en

¹ <https://www.tatasteelnederland.com/duurzaamheid/meten-en-monitoren/emiv>

² Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht 12-10-2022: Ad 2 Typering van (het gedrag van) de overtreder

willen benadrukken dat maatwerkafspraken die geen volledige en concrete opvolging geven aan deze adviezen zullen leiden tot verlies van de *license to operate* van Tata Steel en ons vertrouwen in de overheid nog meer zullen schaden.

3.1 Gezondheid geen harde doelstelling

Zowel het MER als het AMVI-advies erkennen dat Heracless leidt tot emissiereductie van fijnstof, ZZS en geur. Toch wordt zelfs na volledige uitvoering niet voldaan aan de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit (2021) en slechts deels aan toekomstige EU-grenswaarden (Verordening 2024/2881/EU). Hiermee zijn de nieuwe fabrieken dus niet toekomstbestendig: ze voldoen bij oplevering niet aan huidige gezondheidsnormen en zijn niet voorbereid op toekomstige aanscherpingen.

De AMVI-commissie benadrukt dat gezondheidsdoelen concreet en meetbaar moeten worden gemaakt, inclusief ultrafijnstof en cumulatie van bronnen. In de huidige JLoI ontbreken dergelijke bindende verplichtingen. Gezondheid wordt benoemd, maar niet geborgd.

3.2 Onvoldoende transparantie en onafhankelijk toezicht

Het MER bevat geen Gezondheidseffectrapportage (GER) en veel data over blootstelling en hinder blijven ontoegankelijk of worden door Tata Steel *zelf* beheerd. Het AMVI-advies benadrukt dat onafhankelijk toezicht essentieel is voor maatschappelijk vertrouwen.

Dat vereist:

- Realtime, publiek toegankelijke emissie- en immissiegegevens;
- Onafhankelijke uitvoering door GGD, RIVM of een aparte toezichtorganisatie;
- Structurele betrokkenheid van bewoners bij interpretatie en communicatie van de gegevens.

We herhalen onze oproep om het advies van de expertgroep Gezondheid IJmond te volgen en gezondheid stevig te verankeren in de besluitvorming over de maatwerkafspraken. Gezondheid zou hierbij een volwaardige plek moeten krijgen, waarbij de GER als harde voorwaarde wordt opgenomen. In de maatwerkafspraken moet duidelijk staan beschreven welke minimale gezondheidseffecten de plannen moeten opleveren om staatssteun te kunnen verlenen. In de afspraken moet daarnaast de plicht worden opgenomen de plannen aan te passen als de gezondheidseffecten negatief uit de pas lopen met de afgesproken gezondheidsdoelen

3.3 Tijdlijn boven leefomgeving

De sluiting van Kooks- en gasfabriek 2 – een grote bron voor kankerverwekkende stoffen zoals PAK's en Benzeen én de grootste bron van geur- en stofhinder – is pas na 2029 voorzien (er mist überhaupt een sluitingsdatum) en sluiting van Kooks- en gasfabriek 1 wordt zelfs pas na 2037 verwacht, waarbij er geen enkele zekerheid is over sluiting. De kooksfabrieken (bouwjaar 1972 en 1982) zijn ver over de technische levensduur. Ze zijn economisch afgeschreven en lekken schadelijke stoffen. Uitstel (of afstel) van sluiting betekent nog jaren van zware uitstoot en extra gezondheidsschade. De huidige planning volgt technische en financiële overwegingen, niet gezondheid als prioriteit. Het advies van de expertgroep gezondheid IJmond wordt hiermee opzij geschoven.

3.4 Gebrek aan integrale verantwoording

De AMVI-commissie signaleert dat de overheid geen transparant document heeft opgesteld waarin de gemaakte keuzes, afwegingen en afwijzingen van alternatieven inzichtelijk zijn. Hierdoor is niet controleerbaar of de belangen van leefomgeving en gezondheid werkelijk zwaarder zijn gewogen dan productiecontinuïteit.

Conclusie: **De JLoI breekt niet met het werkwijzen uit verleden**

Voorafgaand aan het maatwerktraject zijn al meerdere trajecten doorlopen — van het Waterlandakkoord, het Schone Lucht Akkoord en het Klimaatakkoord tot gezondheidsmaatregelen in het kader van het Programma Tata Steel 2020 - 2050 (Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond) en de Roadmap Plus. In al die jaren bleef één patroon zichtbaar. De afspraken waren vrijblijvend en gezondheid was nooit leidend. Er ontbraken steeds duidelijke normen die uitgaan van wat nodig is voor de gezondheid van omwonenden, evenals bindende verplichtingen om de emissies voldoende te verminderen. De Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV) hekelt in het rapport "Industrie en omwonenden" deze opstelling van het Rijk. De JLoI bouwt echter voort op diezelfde lijn van vrijblijvendheid en breekt niet met dit verleden. Wij voorzien dat deze werkwijze uitloopt op een parlementaire enquête.

FrisseWind.nu doet de volgende aanbevelingen aan het Ministerie en andere betrokken partijen. Dit is het moment om het onderhandelingskader te corrigeren:

1. Veranker gezondheid als resultaatsverplichting met bindende reductiedoelen.

Er zijn geen bindende reductiedoelen opgesteld op basis van wat nodig is om de gezondheid van omwonenden te beschermen. De verwachte uitstoot van schadelijke stoffen in de JLoI zijn slechts de cijfers die gerelateerd zijn aan de plannen van Tata Steel, waarbij de uitstoot van giftige dioxines zelfs toeneemt, net als geluidsoverlast. De Expertgroep Gezondheid IJmond adviseert onder andere dat de uitstoot van kankerverwekkende PAK en benzeen met 90% moet afnemen. Dit komt in de JLoI niet terug.

De gezondheidseffectrapportage, zoals geadviseerd door de Expertgroep Gezondheid, zou integraal onderdeel van de maatwerkafspraken moeten zijn. Zodat op basis hiervan concrete, bindende gezondheidsdoelen vastgesteld worden voor fijnstof ($PM_{2.5}$ en PM_{10}), ultrafijnstof, ZZS en geluid – gebaseerd op WHO-advieswaarden 2021 en de adviezen van de GGD als het gaat om industrielawaai – en verbind deze aan de uitvoering van de JLoI en financiële steun.

2. Versnel maatregelen die aantoonbare gezondheidswinst opleveren.

Verplicht een versnelde sluiting van beide kookgasfabrieken, waarbij kookgasfabriek 2 uiterlijk in 2029 gesloten moet worden. Maak dit tot een bindende voorwaarde.

Prioriteer maatregelen met directe impact op luchtkwaliteit, geluid en geur boven technische demonstratieprojecten. Baseer prioritering op de gezondheidseffectrapportage.

3. Zorg voor volledige transparantie en onafhankelijk toezicht.

Richt een onafhankelijk meet- en monitoringsstelsel in onder regie van GGD/RIVM, met realtime openbaarmaking van emissies, immissies en hinderindicatoren, zoals geadviseerd door de expertgroep gezondheid IJmond.

4. Publiceer een integrale verantwoordingsnota.

Licht toe hoe bij de besluitvorming de belangen van klimaat, gezondheid, economie en leefomgeving zijn afgewogen en waarom alternatieve routes (zoals snellere transitie of strengere normen) zijn afgewezen.

5. Borg bewonersparticipatie structureel.

Stel een vast overleg- en toetsingsplatform in waarin bewonersorganisaties, gezondheidsinstanties en lokale overheden participeren in toezicht, rapportage en dialoog.

6. Leg de noodzakelijke koppeling met geldend beleid, wet- en regelgeving.

De overheid moet zorgen voor een directe koppeling tussen de JLOI en de bestaande beleidskaders en wetgeving, zodat bovenwettelijke verbeteringen helder en afdwingbaar worden vastgelegd. Ook moet zij de afspraken uitbreiden naar het volledige Tata-terrein, zodat alle relevante bronnen van hinder en gezondheidsrisico's worden meegenomen. Alleen met integrale dekking én concreet geformuleerde bovenwettelijke verplichtingen kan dit akkoord daadwerkelijke gezondheidswinst opleveren.

4. Wat vindt u van de verhouding van het voorgenomen subsidiebedrag tot de doelen en projecten van de Joint Letter of Intent (artikel 7)?

Deze staatssteun staat in geen enkele verhouding tot de doelen en plannen van Tata Steel Nederland. Dit akkoord is een slechte deal. Slecht voor de gezondheid van omwonenden én slecht voor de belastingbetalers. In de afspraken ontbreken harde en afdwingbare garanties voor daadwerkelijke gezondheidswinst. De enige die profiteert is de Indiase aandeelhouder van Tata Steel, terwijl omwonenden achterblijven met de risico's en de rekening.

Twee miljard euro publiek geld is omgerekend meer dan €200.000 staatssteun per werknemer. Dat gaat naar een bedrijf dat volledig in Indiase handen is, alle grondstoffen uit het buitenland haalt (en daarmee ook in de Heracliss situatie er een blijvende afhankelijkheid van het buitenland is) en meer dan 80% van zijn productie exporteert. De baten vloeien dus grotendeels weg, terwijl de lasten hier blijven: uitstoot, gezondheidsschade en publieke kosten.

De gezondheid van omwonenden blijft met deze deal ondergeschikt aan economische factoren ten gunste van de aandeelhouder. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de opzeggingsgrond in de JLOI dat er geen wetgeving mag komen die voor Tata Steel kostenverhogend werkt.

Gezien de gezondheidsrisico's, hinder, stress en angst die omwonenden dagelijks ervaren en de kosten die dit met zich meebrengt, is dit niet te verantwoorden. Zonder bindende gezondheidsdoelen, onafhankelijke monitoring en transparante besluitvorming blijft de leefomgeving van de IJmond kwetsbaar voor uitstel, uitzonderingen en belangenafwegingen die niets met gezondheid te maken hebben.

FrisseWind.nu roept de overheid op om van 'gezondheid meewegen' naar 'gezondheid waarborgen' te gaan — zodat de inwoners van de IJmond niet langer het experimentele achterland zijn van een industriële transitie, maar volwaardige partners in een gezonde toekomst. De maatwerkafspraken zijn de uitgelezen kans om dit voor elkaar te krijgen.

Tenslotte

Intussen staat Tata Steel juridisch onder enorme druk. Het bedrijf werd al voor honderduizenden euro's veroordeeld. Er lopen last onder dwangsommen (lod's) ter waarde van [miljoenen euro's](#), [25 bestuursrechtelijke procedures](#), het Openbaar Ministerie doet [strafrechtelijk onderzoek](#) en de voorbereiding van een [\(civielrechtelijke\) collectieve schadevergoedingsprocedure](#) is in vergevorderd stadium. Uit het vorenstaande blijkt dat Tata Steel niet imponeert als een bedrijf dat gewetensvol en maatschappelijk verantwoord onderneemt. Dat zou wel wenselijk zijn. Zeker wanneer de overheid miljarden aan gemeenschapsgeld investeert in een bedrijf (dat in buitenlandse handen is).